

รายงานผลการพัฒนานวัตกรรม

การพัฒนาทักษะด้านการอ่านจับใจความ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
โดยใช้เทคนิคการใช้คำถาม 5W1H

นางพิมล เครือสิงห์

ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านนาแก้วประชาสรรค์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

แบบรายงานผลการพัฒนานวัตกรรม

๑. โครงการ/กิจกรรม

“การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้ชุดฝึกทักษะการจับใจความสำคัญแบบ 5W1H”

๒. ผู้จัดทำ : นางพิมล เครือสิงห์

ประเภทของนวัตกรรม ด้านการเรียนการสอน

๓. ระยะเวลาภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๔. ที่มาและความสำคัญของนวัตกรรม :

ภาษาไทยมีความสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดี ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มั่นคง การอ่านจับใจความสำคัญก็ถือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน ไม่เพียงแต่เฉพาะ อ่านออกหรืออ่านได้เท่านั้น แต่ต้องสามารถบอกได้ว่าเรื่องที่อ่านนั้นเป็นอย่างไร ผู้เขียนต้องการบอกอะไรแก่ผู้อ่าน การอ่านจับใจความสำคัญที่ได้ผลดีจะช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการเรียน

โรงเรียนบ้านนาแก้วประชาสรรค์เห็นถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญอันเป็นพื้นฐานที่ช่วยพัฒนาการอ่านในระดับที่สูงขึ้นไป จึงจัดให้มีโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาไทย มุ่งหวังให้นักเรียนมีความสุขจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรม เช่น โครงการแห่งการเรียนรู้ (ห้องสมุดมีชีวิต) โครงการอ่านเก่งเขียนได้และมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่าน และการเขียนของนักเรียน เช่น กิจกรรมภาษาไทยวันละคำ กิจกรรมเสียงตามสาย กิจกรรมความรู้รอบตัว กิจกรรมทดสอบการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ เป็นต้น ซึ่งโครงการต่าง ๆ นี้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนจากการสังเกตและทดสอบความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลปรากฏว่า นักเรียนอ่านแล้วไม่สามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ ตอบไม่ตรงคำถาม หรือ ตอบไม่ตรงประเด็น ผลมาจากนักเรียนอ่านไม่ได้หรืออ่านได้แต่ไม่คล่อง เมื่ออ่านแล้วไม่เข้าใจ จับใจความไม่ได้ ทำให้นักเรียนไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือ เนื่องจากมีสื่ออื่น ๆ ที่น่าสนใจมากกว่า เช่น โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ และจากการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนบ้านนาแก้วประชาสรรค์ พบว่า สาเหตุหนึ่งมาจากวิธีการสอน ครูอาจขาดเทคนิคการสอนที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยด้านทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร

จากสภาพปัญหาการอ่านจับใจความและจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงพัฒนานวัตกรรม การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้ชุดฝึกทักษะการจับใจความสำคัญแบบ 5W1H เพื่อใช้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญจากสื่อต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่าง

มีความสุข สนุกกับเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกเป็นสื่อ เป็นวิธีการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้วิธีการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ได้เรียนรู้จากการทำชุดฝึกการอ่านจับใจความสำคัญที่ หลากหลายจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง

๕. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียนบอกหลักการอ่านจับใจความสำคัญได้อย่างถูกต้อง (K)
๒. เพื่อให้นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ได้อย่างถูกต้อง (P)
๓. เพื่อให้นักเรียนแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้อย่างถูกต้อง (P)
๔. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของการอ่านจับใจความสำคัญ (A)

๖. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๒๕ คน

๗. เครื่องมือที่ใช้

๑. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจำนวน ๖ ชุด ดังนี้

๑.๑.แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ ๑ เรื่อง หลักการจับใจความสำคัญ (5W1H)
การจำแนกข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น

๑.๒.แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ ๒ เรื่อง โฆษณา นำรู้

๑.๓.แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ ๓ เรื่อง รู้เรื่องข่าวสาร เล่าขานประเพณี
ท้องถิ่น

๑.๔.แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ ๔ เรื่อง เรียงร้อยนิทานตำนานพญาคันคาก

๑.๕.แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ ๕ เรื่อง อ่านเป็นทำนอง.....บทร้อยกรอง
“คำสอนของพ่อ”

๑.๖.แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ ๖ เรื่อง สารคดี ชีวิตของมดแดง

๒. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน ๑๒ ชั่วโมง

๓. แบบทดสอบความรู้ ชนิดปรนัย ๒๐ ข้อ และข้อสอบอัตนัย ๑ ข้อ

๔. แบบประเมินทักษะด้านอ่านจับใจความได้

๕. แบบวัดเจตคติคุณค่าของการอ่านจับใจความสำคัญ

๘. กระบวนการพัฒนาวัตกรรมการ

๑. วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดและผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแล้วนำไปจัดทำรายวิชา
หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของ กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย

๒. พัฒนาสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๓. นำกระบวนการจัดการเรียนการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะการจับใจความสำคัญ แบบ 5W1H

๔. จัดเตรียมเอกสารและสื่อการสอนการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้ชุดฝึกทักษะการจับใจความสำคัญ แบบ 5W1H เพื่อนำมาใช้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๑) Who (ใคร) เช่น ใครอยู่ในเหตุการณ์บ้าง / ใครน่าจะเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ / ใครเป็นคนทำให้เกิดเหตุการณ์นี้

๒) What (ทำอะไร) เช่น เกิดอะไรขึ้นบ้าง / มีอะไรเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้ / หลักฐานที่สำคัญที่สุดคืออะไร

๓) When (เมื่อไร) เช่น เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ไหน / เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดขึ้นที่ใด

๔) Where (ที่ไหน) เช่น เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อไหร่ ช่วงเวลาใด

๕) Why (ด้วยเหตุผลใด) เช่น เหตุใดต้องเป็นคนนี้ / เพราะอะไรเหตุการณ์นี้จึงเกิดขึ้น

๖) How (อย่างไร) เช่น เขาทำสิ่งนี้ได้อย่างไร / ลำดับเหตุการณ์ว่าสิ่งนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร

๕. บันทึกผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่เกิดขึ้นจากการกิจกรรมการเรียนรู้และสะท้อนผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบเป็นระยะ หากมีผู้เรียนที่ไม่สามารถอ่านจับใจความสำคัญได้ ให้ใช้การตั้งคำถามเพื่อช่วยสรุปใจความสำคัญ จนผู้เรียนสามารถสรุปใจความสำคัญได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

๙. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๑. หลักการการอ่านจับใจความสำคัญ

ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ คือ การค้นหาสาระสำคัญของเรื่อง หรือ ของหนังสือที่อ่าน ส่วนนั้น คือ ข้อความที่มีสาระครอบคลุมข้อความอื่นๆ ในย่อหน้านั้นหรือเนื้อเรื่องทั้งหมด ข้อความตอนหนึ่งหรือเรื่องหนึ่ง จะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงหนึ่งเดียว ซึ่งการอ่านจับใจความจะทำให้เข้าใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และอย่างไร นักเรียนควรฝึกอ่านจับใจความเพื่อให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

๒. วิธีการหลักการการอ่านจับใจความสำคัญ

๑ ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน

๒. อ่านเรื่องราวอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจ และเก็บใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า

๓. เมื่ออ่านจบให้ตั้งคำถามตนเองว่า เรื่องที่อ่าน มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร

๔. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนของตนเอง

๓. การจัดเรียนการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการตั้งคำถาม (5W1H)

๑. Who (ใคร) เช่น ใครอยู่ในเหตุการณ์บ้าง / ใครน่าจะเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ / ใครเป็นคนทำให้เกิดเหตุการณ์นี้

๒. What (ทำอะไร) เช่น เกิดอะไรขึ้นบ้าง / มีอะไรเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้ / หลักฐานที่สำคัญที่สุดคืออะไร

๓. When (เมื่อไร) เช่น เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ไหน / เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดขึ้นที่ใด

๔. Where (ที่ไหน) เช่น เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อไหร่ ช่วงเวลาใด

๕. Why (ด้วยเหตุผลใด) เช่น เหตุใดต้องเป็นแบบนี้ / เพราะอะไรเหตุการณ์นี้จึงเกิดขึ้น

๖. How (อย่างไร) เช่น เขาทำสิ่งนี้ได้อย่างไร / ลำดับเหตุการณ์ว่าสิ่งนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร

๔. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน มีส่วนร่วมลงมือ ปฏิบัติทั้งในการฟัง พูด อ่าน คิด เขียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน กับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียนและพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนไปสู่การคิดขั้นสูง ผู้เรียนได้สร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเอง

จิราภรณ์ ยกอินทร์ (2560) ได้เสนอความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ทำความเข้าใจ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และร่วมกันอภิปราย นำเสนอ สรุปความคิดรวบยอดร่วมกับ เพื่อนในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนความคิด ร่วมมือ เพื่อเป็นส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ กระตือรือร้น สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ตลอดจนทำงานเป็นกลุ่ม และนำเสนอข้อมูลได้ดีกว่าการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการ เรียนรู้สูงสุด กระตุ้นการแสดงหาความรู้ด้วยตนเอง เน้นทักษะการคิดขั้นสูง สำรวจค้นหา ลงมือ ปฏิบัติกิจกรรมทั้งการอ่าน เขียน อภิปราย ลดบทบาทของครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก เน้น สร้างปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

๕. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) คือ การที่ครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา ได้มาแบ่งปันแนวคิดเพื่อพัฒนาแนวทางการสอน และสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสม ที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคนสามารถบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเอง Serviss. (2021). 4 Benefits of an Active Professional Learning Community.

“ประโยชน์ ๔ ข้อของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”

๑. ช่วยให้ผู้ครูมีโอกาสปรับปรุงการเรียนการสอนได้โดยตรง : การ PLC ทำให้ครูได้มาแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติ ระดมความคิด และหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงการสอนของตนเองและขับเคลื่อนความสำเร็จของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการสะท้อนเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน และผลลัพธ์ของนักเรียนอีกด้วย

๒. สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นระหว่างสมาชิกในทีม : การ PLC ทุกสัปดาห์จะยิ่งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในทีม และเป็นการสร้างทีมผู้นำภายในโรงเรียนอีกด้วย ซึ่งการสร้างทีมผู้นำจะแข็งแกร่งได้นั้น ต้องมีการกำหนดบทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในทีม เมื่อมีการเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในทีม สมาชิกทุกคนก็จะสามารถเป็นผู้นำภายในทีมได้

๓. ช่วยให้ครูติดตามงานวิจัยและเครื่องมือเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่สำหรับห้องเรียน : PLC ภายในโรงเรียนและที่อื่น ๆ จะทำให้ครูมีโอกาสเรียนรู้จากกันและกันอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ซึ่งในการทำ PLC ระดับโลก จะช่วยให้ครูสามารถแบ่งปันและเรียนรู้จากกันและกันได้ทุกวัน ทวิตเตอร์และโซเชียลมีเดียอื่น ๆ จะช่วยให้ครูสามารถทำงานร่วมกันได้ทั่วโลก และสร้างชุมชนแห่งการปฏิบัติที่เกินขอบเขตในห้องเรียน อีกทั้งยังทำให้ครูได้เรียนรู้งานวิจัย เครื่องมือเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่สำหรับห้องเรียน และช่วยให้ครูเห็นว่าโรงเรียนอื่น ๆ กำลังทำอะไร

๔. ช่วยให้ครูสะท้อนความคิด : การเรียนรู้จากคนอื่น ๆ ในวง PLC ทำให้ครูสามารถไตร่ตรองถึงการปรับวิธีการสอน และปรับวิธีการปฏิบัติของตนเอง และยิ่งในวง PLC มีความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายมากเท่าไร ครูก็จะยิ่งมีโอกาสที่จะเพิ่มคุณค่าในการทำงานของตนเองมากขึ้นเท่านั้น

ดังนั้น เมื่อมีการทำ PLC ร่วมกัน ทุกคนต้องมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้และความสำเร็จของนักเรียน และความสำเร็จของนักเรียนจะต้องเป็นจุดเน้นในการทำ PLC ร่วมกัน

๑๐. กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้

๑๐.๑ การออกแบบการเรียนรู้ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้จะต้องมีการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้(PLC) เพื่อนำเทคนิคต่างๆ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

๑๐.๒ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมที่นักเรียนร่วมมือ ลงมือปฏิบัติ ทำเองมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดี

๑๐.๓ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีการจัดทำสื่อเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะ การคิดการเขียน มีการพัฒนาสื่อให้น่าสนใจ

๑๑. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

๑๑.๑. นักเรียนสามารถบอกหลักการอ่านจับใจความสำคัญได้อย่างถูกต้อง (K)

๑๑.๒. นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ได้อย่างถูกต้อง (P)

๑๑.๓. นักเรียนแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้อย่างถูกต้อง (P)

๑๑.๔. นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของการอ่านจับใจความสำคัญ (A)

๑๒. บทเรียนที่ได้รับ

นวัตกรรมการเรียนการสอน เรื่อง “การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้ชุดฝึกทักษะการจับใจความสำคัญแบบ 5W1H” เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มีการลงมือปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเอง วิเคราะห์ และอภิปราย เรื่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้พัฒนาผู้เรียนให้มีความกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียนด้วยกัน และเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน การทำกิจกรรม ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์

๑๓. เงื่อนไขความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร คณะครูให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและคำแนะนำ

๒. นักเรียนให้ความร่วมมือ มีความมุ่งมั่นตั้งใจและมีความรับผิดชอบ

๓. มีผู้เชี่ยวชาญ (ศึกษานิเทศก์ประจำเครือข่าย) ให้ความช่วยเหลือชี้แนะ

ภาพประกอบกิจกรรม

